

Jerzy Kujawiński

Profesor dr hab. Jerzy Kujawiński :
nauczyciel, pedagog : współtwórcza
pedagogiki wczesnoszkolnej

Nauczyciel i Szkoła 2 (3), 137-140

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Profesor dr hab. Jerzy Kujawiński – nauczyciel, pedagog – współtwórca pedagogiki wczesnoszkolnej

Urodziłem się 8 lutego 1928 roku w Koźminie Wlkp. W mieście tym w 1945 roku ukończyłem szkołę podstawową, a w 1947 roku gimnazjum ogólnokształcące. Średnie wykształcenie pedagogiczne uzyskałem w 1954 roku w Liceum Pedagogicznym w Lesznie, a studia magisterskie z zakresu pedagogiki ukończyłem w 1962 roku na Uniwersytecie Warszawskim, w Studium Pedagogiki dla Pracujących. Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki uzyskałem w 1970 roku w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu. Habilitowałem się w 1977 roku na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, uzyskując stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie pedagogiki. W 1978 roku zostałem zatrudniony na etacie docenta, a tytuł naukowy profesora otrzymałem w lutym 1989 roku.

W 1948 roku rozpocząłem pracę w zawodzie nauczycielskim i kontynuowałem ją w szkolnictwie podstawowym do 1963 roku, łącząc przez kilka lat z etatem nauczyciela funkcję kierownika szkoły i kierownika Powiatowego Ośrodka Metodycznego. W 1963/64 byłem zastępcą dyrektora Technikum Przemysłu Mięsnego w Krotoszynie, a w latach 1964–1969 pracowałem w Studium Nauczycielskim w Kaliszu, kolejno na stanowisku nauczyciela pedagogiki i metodyki nauczania początkowego, zastępcy dyrektora i dyrektora Studium.

Pracę w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu rozpocząłem w 1969 roku na etacie wykładowcy Wyższego Studium Nauczycielskiego. W Studium tym pełniłem ponadto funkcję zastępcy kierownika sekcji pedagogicznej i kierownika studenckich praktyk pedagogicznych. W latach 1973–1978 pracowałem w Instytucie Pedagogiki UAM na stanowisku starszego wykładowcy, a z dniem 1 września 1978 roku zostałem powołany na stanowisko prodziekana Wydziału Nauk Społecznych UAM. Funkcję tę pełniłem w sumie przez trzy kadencje, z tym że w drugiej i trzeciej kadencji zostałem prodziekanem z woli wyborców. W latach

1978–1991 byłem kierownikiem Zakładu Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej, który sam zorganizowałem, a w latach 1987–1990 byłem z woli wyborców dziekanem Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Ponadto w latach 1978–1983 byłem przewodniczącym Państwowej Komisji Egzaminów Kwalifikacyjnych przy Instytucie Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych w Poznaniu, a w latach 1979–1990 byłem przewodniczącym Rady Społeczno-Naukowej działającej przy Oddziale Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu i w latach 1983–1990 przewodniczyłem Międzywojewódzkiej Komisji Stopni Specjalizacji Zawodowych Nauczycieli przy Oddziale Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu.

Moje zainteresowania naukowe koncentrują się na pedagogice i edukacji wczesnoszkolnej, a zwłaszcza na następujących zagadnieniach;

- 1) nauczania i uczenia się problemowo-grupowego w niższych i wyższych klasach szkoły podstawowej;
- 2) indywidualizowania nauczania i uczenia się problemowego w niższych i wyższych klasach szkoły podstawowej;
- 3) układania i rozwiązywania problemów otwartych w klasach początkowych;
- 4) doskonalenia metodyki opracowywania celów w klasach początkowych;
- 5) rozwijania aktywności twórczej uczniów klas początkowych;
- 6) rozwijania aktywności prospołecznej uczniów klas początkowych;
- 7) integrowania edukacji lekcyjnej z samoedukacją domową uczniów klas początkowych;
- 8) doskonalenia działalności lekcyjno-domowej w klasach początkowych;
- 9) wdrażanie uczniów klas początkowych do samokształcenia;
- 10) współpracowywania programu klasowego i zajęć lekcyjno-domowych edukacji i samoedukacji wczesnoszkolnej w poczuciu współpodmiotowości uczniów i nauczycieli.

Na temat „Rola nauczania początkowego w edukacji szkolnej” zorganizowałem w 1978 roku w Poznaniu, wraz z Kuratorium Oświaty i Wychowania, sesję ogólnokrajową, na której wygłosiłem referat pt. „Indywidualizacja w procesie dydaktyczno-wychowawczym w niższych klasach szkoły podstawowej” a na temat „Rozwijanie aktywności twórczej uczniów klas początkowych” zorganizowałem w 1987 roku w Poznaniu, wraz ze swoim Zakładem Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej, ogólnopolską konferencję naukową, na której wygłosiłem podstawowy referat pt. „Podstawy teoretyczne rozwijania aktywności twórczej uczniów klas początkowych”, a także na wspomniany temat wygłosiłem w Hochschule der Künste w Berlinie Zachodnim (w Wyższej Szkole Sztuk) cykl wykładów oraz opublikowałem kilka artykułów w „Życiu Szkoły” i w innych wydawnictwach krajowych. Ponadto pod moją redakcją ukazała się książka pt. „Rozwijanie aktywności twórczej uczniów klas początkowych”, będąca pierwszym zarysem metodyki w tym zakresie. Książka ta ukazała się w 1990 roku, a jej wydawcą były Wydaw-

nictwa Szkolne i Pedagogiczne. Jej pierwsze wydanie, w nakładzie 12 tysięcy egzemplarzy, zostało bardzo szybko wyczerpane.

Dotychczas opublikowałem 10 monografii oraz ponad 70 artykułów i kilka recenzji. Ponadto byłem redaktorem i współautorem 5 publikacji zbiorowych oraz wykonawcą ponad 30 recenzji prac zwartych, w tym kilku dla PWN i WSiP. Zrecenzowałem także ponad 20 rozpraw doktorskich, 6 habilitacyjnych oraz 3 razy wystąpiłem w roli opiniodawcy w przewodach profesorskich. W 1996 roku na zlecenie WSiP opiniowałem nowy „Program edukacji wczesnoszkolnej”.

Dotychczas wypromowałem ponad 350 magistrów i dyplomantów w zakresie edukacji wczesnoszkolnej oraz 2 doktorów z zakresu pedagogiki wczesnoszkolnej.

Od 1991 roku, ze względów zdrowotnych, jestem profesorem emerytowanym, posiadającym jednak wszystkie prawa członka Rady Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu, zatrudnionym w wymiarze 0,5 etatu. W jego ramach prowadzę seminaria magisterskie dla studentów studiujących pedagogikę szkolną i wczesnoszkolną.

Przygotowuję także do druku książkę metodyczną dla Uczniów i Nauczycieli pt. „Współdziałanie partnerskie Uczniów z Nauczycielami i Uczniów ze sobą w szkole klasowo-lekcyjnej”.

Od 1989 roku do chwili obecnej jestem przewodniczącym Rady Redakcyjnej Wydawnictwa Naukowego Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego – Oddział w Poznaniu pt. „Problemy rozwoju edukacji”. Ponadto przez wiele lat byłem członkiem Komitetu Redakcyjnego „Życia Szkoły”.

Wykaz najważniejszych* publikacji zwartych:

1. Kuja wiński J.: *Skuteczność półprogramowych podręczników w nauczaniu początkowym*. Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 1972.
2. Kuja wiński J.: *Indywidualizowane nauczanie problemowo-grupowe w szkole podstawowej*. Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 1978.
3. Kuja wiński J.: *Rola problemów otwartych w nauczaniu początkowym matematyki*. IKN w Warszawie–ODN w Poznaniu, 1982.
4. Kuja wiński J.: *Próby optymalizacji celów w nauczaniu początkowym*. IKN w Warszawie–ODN w Poznaniu, 1985.
5. Kuja wiński J.: *Wychowawcze aspekty twórczej aktywności prospołecznej dziecka*. IKN w Warszawie–ODN w Poznaniu, 1987.
6. Kuja wiński J.: *Doskonalenie pracy lekcyjno-domowej w klasach początkowych*. WSiP, Warszawa 1990.
7. Kuja wiński J. (red.): *Rozwijanie aktywności twórczej uczniów klas początkowych. Zarys metodyki*. Wydanie pierwsze. WSiP, Warszawa 1990.

* Także pod moją redakcją i z moim współautorstwem.

8. Kujawiński J.: *Metody nauczania i wspierania w edukacji wczesnoszkolnej*. WSiP (w druku od 1995 roku).
9. Kujawiński J. (red.): *Rola nauczania początkowego w edukacji szkolnej*. Kuratorium Oświaty i Wychowania w Poznaniu. Biblioteka Doświadczeń Nauczycieli Poznańskich. Tom 1, Poznań 1978.
10. Kujawiński J. (red.): *Wybrane zagadnienia teorii i praktyki nauczania początkowego*. Instytut Kształcenia i Badań Oświatowych w Poznaniu, Poznań 1980.